

A FŐISKOLÁKRA KÉSZÜLŐ IFJÚSÁG PÁLYAVÁLASZTÁSI FELVILÁGOSÍTÁSÁNAK NÉMETORSZÁGI INTÉZMÉNYEI

Aki a magyar főiskolai ifjúság gondozásával közelebbről foglalkozik, nem kis fogyatkozasként állapíthatja meg ez ifjúság életében az előzetes informáltságnak azt a hiányát, mellyel ifjaink, a főiskolákra-lépés alkalmával, a felsőbb tanulmányok valamelyik szakiránya mellett döntenek s ezzel jövő életpályájuk felől is jórészt határoznak. Azok a kérdezősködések, melyekkel szülők és diákok főiskoláink diákvédő intézményeihez, rendszerint a tanév kezdetét közvetlenül megelőző napokban, fordulni szoktak s az a tény, hogy a főiskolák valamelyik szakosztályára már beiratkozott egyének egy-két, sőt gyakran még több félév után is, oly nagy számban változtatják meg tanulmányaik irányát vagy hagynak fel végkép a felsőbb tanulmányokkal, beszédesen mutatják, hogy a főiskolákra lépők nagy hányada, abban az időpontban, melyben jövő tanulmányai s jövő élethivatása felől kellő tájékozottság alapján kellene döntenie, mily kevésbé van tisztában azokkal a követelményekkel, melyeket a főiskolai tanulmányok s az ily tanulmányokat feltételező életpályák az egyessel szemben támasztanak.

Hiba lenne, ha azokért a hátrányokért, melyeket a tájékozottságnak imént érintett hiánya nemcsak az egyénre, hanem a közre nézve is maga után von, kizárólag csak az érdekelt szülők és ifjak okolhatnának. Okolható a köz is, mely a pályaválasztási és tanulmányi tájékoztatás intézményes bevezetéséről nálunk eddig nem gondoskodott s az egyeseknek a főiskolai végzettséget igénylő élethivatások-sajátos kíváncsi felől történő felvilágosítását különösen is mellőzhetőnek tekintette.

Pedig ennek a felvilágosításnak intézményes szervezése nélkül az ifjúságnak bármiféle persvadeálása is bizonyos pályákra, vagy visszatartása bizonyos élethivatásoktól, tulajdonképen csak tapogatózás, melynek bizonytalanságával kapcsolatos szociális és gazdaságpolitikai hátrányait még a főiskolákra felvehető egyének számának korlátozása is valójában csak akkor csökkentheti, ha annak az összhangnak állandó biztosítására, melybe ez a numerus clausus a mindenkori kulturpolitikai és gazdasági igényekkel hozandó, valamely oly orga-

nizáció állíttatik be, mely a szóbanforgó harmónia létrehozásához és fenntarthatásához szükséges sokféle és bonyolult adat feldolgozásával és mérlegelésével sajátos hivatásaként s rendszeresen foglalkozik. De ettől a nálunk ma nagyon aktuális szemponttól függetlenül is: a jövő generáció kiképzésének, nevelésének és az életben leendő elhelyezkedésének az a hivatás-etikai és szociálpedagógiai követelménye, hogy mindenki oly élethivatás keretében igyekezzék boldogulását keresni, melyhez a pálya alapos ismerete nycmán legtöbb kedve és legtöbb képessége van, az ifjúságnak az akadémiai fokozatot feltételező életpályák felőli tervszerű és preventív felvilágosítását s ehhez egy erre sajátosan hivatott intézmény beállítását nem kisebb szükségességgel kívánja meg, mint az a gazdaságpolitikai szempont, hogy az ily pályák megválasztásában beálló tévedés, az e pályák előzményes költségeinek nagyságánál s az ily pályák lényege közötti nagy heterogenitásnál fogva, a pályája megváltoztatására kényszerülő egyének általában sokkal nagyobb idő- és pénzbeli veszteséget és ezzel a köznek is jóval jelentősebb gazdasági károsodást okozhat és okoz, mint aminőkkel az életpálya megváltoztatása a főiskolai végzettséget nem igénylő, egyszerűbb élethivatások terén szokott járn.

Amily kétségtelen már most, hogy az egyeseknek a képességeikhez vágó életpályák felé irányítása, különösen napjainkban, igen számottevő kultúrpolitikai és szociális érdek, annyira bizonyos, hogy annak az intézményes munkának, mely ezt a közérdeket szolgálni hivatva van, elsősorban kultúrpolitikai és pedagógiai munkának kell lennie.

Ezért is az az összefoglalás, melyben e sorok írója a német főiskolai ifjúság tanulmányi és pályaválasztási felvilágosításának szolgálatában álló s részéről nemrég közvetlenül megtekintett legjelentősebb intézményeket éppen e folyóirat hasábjain ismerteti, a jó ügynek, melyet előmozdítani óhajt, több szempontból sem lesz tán hátrányára.

1. Amaz intézmények sorában, melyek Németországban sajátosan és hivatásosan a főiskolákra készülő egyének tanulmányi és pályaválasztási tájékoztatásával foglalkoznak, legrégibb a *lipcei Sächsisches Akademisches Auskunftsamt für Studien- und Berufsfragen*.

Szervezetének és igazgatásának tanulmányozása közel egy hetet vett igénybe.

Ez alatt az idő alatt az intézmény nagyképzettségű és lelkes vezetője dr. Köhler kormánytanácsos, szinte minden idejét áldozatul hozva s a leglelkőtelezőbb előzékenységgel, nemcsak intézetének berendezését és ügykezelését mutatta be a legkimerítőbb részletezésben, hanem elméletileg megalapozott s hosszas tapasztalataival alátámasztott fejtegetésekben azokról az indítékokról is részletes információkat nyújtott, amelyek a főiskolai végzettséget igénylő életpályákra készülő ifjúságnak ez élet-

pályák felőli kellő tájékoztatását általában s. Németországban sajátosan is, szükségessé tették és teszik s megismertette azokat a gyakorlati szempontokat is, amelyek a főiskolákra igyekvő ifjúságot illetően a pályaválasztási tanácsadás mikéntjének éppen azt a szervezetét és módszerét indikálják, amelyet a vezetése alatt álló intézmény épített ki.

A lipcei főiskolai tanulmányi és pályaválasztási tájékoztató-hivatal, mint eredetében a lipcei egyetem diáksegélyző irodájából kifejlesztett intézmény, jelenleg is, az egyetemről bírja ugyan hat nagyobb s néhány kisebb szobára terjedő hivatali helyiségeit, mai kibővült kereteiben azonban már nem pusztán egyetemi intézmény, hanem országos hivatal, melyet nagy és jelentős kultúr- és szociálpolitikai hivatására tekintettel s kerek mintegy 25.000 márkát igénylő személyi s 7000 márkát kitevő dologi budgettel a szász közoktatásügyi és munkaügyi 'minisztériumok közösen s közös szervükként tartanak fenn.

Az intézmény hármas feladat szolgálatában áll.

Egyik hivatása az egyetemekre és egyéb főiskolákra bárhonnan és bárhova készülő egyéneknek tájékoztatása az általuk folytatni óhajtott szaktanulmányok alapvető kérdéseiről. Az egyes főiskolák szervezete, az általuk művelt tudományok ágai, tan- és vizsgarendjük, speciális szakintézetek, a főiskolai tanulmányokhoz helyenkint megkövetelt előképzettség mértéke, a különféle főiskolai tanulmányok sajátos és helyi költségei, a diákságnak az egyes főiskolákon biztosított anyagi előnyök (diákothonok, menzák, üdülőtelepek, tan- és vizsgadíjmentességek, ösztöndíjak stb.) képezik azokat a legfontosabb kérdéseket, melyek az intézményt idevágó munkájában elsősorban érdeklik s amelyekre az intézmény a hozzá fordulóknak az érdeklődés időpontjában érvényes állapotokat felőlelő tájékoztatást ad.

Az intézmény második feladata a szülőket és a tanulókat az életpálya helyes megválasztásának a köz és az egyén szempontjából való nagy jelentőségéről általában kioktatni, konkrét érdeklődés esetében pedig az egyeseket a fizikai, pszichikai és morális rátermettségnek, a célhoz vezető tanulmányok útjának, tartamának, költségeinek s a jövő elhelyezkedés és érvényesülés várható anyagi és erkölcsi kilátásainak ahhoz az életpályához fűződő követelményeiről, illetőleg valószínűségeiről felvilágosítani, amely pálya elérése végett valaki főiskolai tanulmányokat végezni akar.

Mint hogy pedig az egyes életpályákról s az egyén megélhetésének és érvényesülésének az egyes pályákon várható valószínűségeiről a mindenkori tényleges helyzetnek megfelelő, hű információkat adni csakis az egyes élethivatások természetének és tartalmának s az egyes életpályák körébe vágó mindenkori munkaalkalmaknak és munkakinálatnak alapos ismerete mel-

lett lehetséges, ezért az intézménynek egy további s minden idevágó szempontból igen fontos feladata az úgynevezett hivatásisme (Berufskunde) művelése.

Ez a munka különösen azoknak a szociál- és gazdaságpolitikai, valamint pedagógiai, pszichológiai, etikai, jogi s egyéb adatoknak és tényeknek megfigyelésében, összehordásában, tárgyilagos megrostálásában és feldolgozásában áll, melyek az egyes életpályákkal kapcsolatos összes lényeges kérdésekre objektív és kimerítő feleletet adnak s ilykép az egyes pályák iránt érdeklődő egyének megbízható informálására világos és hű pályaképek összeállítását teszik lehetővé. Az egyes életpályák köz- és magángazdasági jelentősége, a rokonfoglalkozások között fennforgó kapcsolatok és lehetséges átmenetek, a különféle foglalkozások gazdaságföldrajzi elcszottsága, a körükbe vágó munka fizikai s pszichikai sajátosságai, eszközei, anyaga, az egyes élethivatásokkal járó fizikai s esetleg morális veszélyek, az egyes életpályák sikeres ellátását feltételező, elősegítő, megbénító, vagy éppen lehetetlenítő testi és lelki tulajdonságok, az egyes hivatásokhoz szükséges előkészület általános és különös tanulmányi feltételei, tartama, költségei, a munkakeresletnek s a munkakínálatnak a különféle életpályákon uralkodó viszonyai, mindmegannyi lényeges momentumok, melyeket az intézmény, a maga hivatásismét művelő feladatának betöltéséhez s a maga felvilágosító és irányító tevékenységének sikere és alapossága érdekében, minden egyes akadémiai fokozatot igénylő életpályára vonatkozólag mérlegelni kénytelen és mérlegel.

Az intézmény vázolt feladatainak ellátására, egyfelől széles látókörű s magas képzettségű hivatali személyzet, másfelől igen gazdagon felszerelt szakkönyvtár s a hivatásisme minden kérdését a mindenkori legújabb helyzet szerint felölelő adat- és anyaggyűjtemény szolgálnak. Ez utóbbiban a főiskolai végzettséget feltételező összes élethivatásoknak kiváló szakemberek által kidolgozott, pontos, hű és részletes leírása s az egyes pályák mindenkori telítettségét szemléltető statisztikai összeállítások és grafikonok állanak rendelkezésre.

Hogy az intézmény a maga hivatásának szolgálatában mily kiterjedt és alapos munkát végez, nemcsak abból a tényből következtethető, hogy a hivatal az összes szászországi középiskolák utolsó évfolyamait végző tanulóknak s az összes szászországi főiskolák kezdő évfolyamára lépett egyéneknek személyi és pályaválasztási adatait évenként és egyénekenként nyilvántartja és feldolgozza, hanem abból is, hogy az intézet, az egyes életpályák követelményeinek s mindenkori felvevőképességüknek mennél megbízhatóbb megismerése és megismertetése érdekében, a főiskolai végzettséget igénylő pályáknak mintegy 750 egyéni szaktekintélyével s az e pályákon élőknek ugyancsak mintegy 750 érdek- és szakképvisletével áll rend-

szeres érintkezésben s ezeken kívül a német államok kormányhatóságaival is állandó összeköttetést tart fenn. Emellett a hivatal az akadémiai fokozatot igénylő életpályákra készülő egyéneket, szakembereket által rendeztetett előadások útján, az életpálya helyes megválasztásának fontossága és kívánalmai felől már a középiskolai tanulmányok utolsó évfolyama alatt ismételtén is tájékoztatja, az intézménynél magánál érdeklődő feleknek pedig az intézmény vezetője a legnagyobb körültekintéssel és odaadással bocsátja rendelkezésre elméleti hozzáértését, tapasztalati tanácsait s mindazokat a felvilágosító adatokat és műveket, melyek az *egyest a neki legmegfelelőbb élethivatás felismeréséhez segíteni* alkalmasak.

Amint az intézmény 1926. évi működéséről készült kéziratcs jelentésből megállapítható volt, az intézmény, a jelzett évben, 1848 esetben adott a hozzá fordult feleknek pályaválasztási tanácsot s 638 esetben nyújtott tanulmányi felvilágosítást. Írásbeli kérdésekben az intézmény, az előző évek idevágó forgalmából következtethetően, évente mintegy 2000 esetben jár el, az intézmény tevékenységének azok az esetei pedig, melyekben a felek, az intézmény olvasótermében felfektetett anyagból, az intézmény további közreműködése nélkül maguk is tájékozódhatnak és tájékozódnak, egyáltalán nyilván sem tarthatók. Ha az intézmény munkásságát és ügyforgalmát tükröztető ezeket az adatokat annak a ténynek egybevetésével mérlegeljük, hogy a szászországi középiskolákból maturával kikerülő férfi- és nődiákok együttes évi száma csak 1300 körül mozog s hogy ebből a számból is a férfiaknak 83%-a, a nőknek pedig csak 64%-a nyilatkozik felsőbb tanulmányok folytatása mellett s hogy továbbá az évenként érettségiző szászországi ifjúság egy része, az intézménynek az összes középiskolákra kiterjeszkedő általános felvilágosító munkája révén a maga jövő életpályája kérdésében az intézmény közvetlen megkeresése nélkül is tud határozni és határoz, úgy az intézmény individuális jellegű tájékoztató munkájának fennebb közölt s egyre rohamcsobb emelkedést mutató méretei ennek a munkának nemcsak alaposságát, értékességét és értékeltségét, hanem azt is tanúsítják, hogy az intézmény hatóereje és vonzásrádiusa a Szászország határain túleső német területekre is igen nagy mértékben kiterjed.

Az intézmény gyakorlati hasznát számszerűleg is bizonyítani alkalmas s egyébként is igen érdekes arra a körülményre nézve, hogy a szászországi főiskolák különféle szakosztályaira időnkint beiratkozó s ezzel bizonyos életpályák mellett vagy ellen valamiképen már döntött ifjúság körében a tanulmányok későbbi megváltoztatásának, illetőleg a pályaváltoztatásnak esetei, az intézmény fennállása óta mennyiben csökkentek és csökkennek, megfelelő összeállítás hiányában, sajnos, nem állottak rendelkezésre konkrét adatok. A mellett az alaposság és organizáltság mellett azonban, mely az intézmény munkásságának min-

den ágában konstatálható, teljesen alapos a feltevés, hogy az intézmény azt a nemcsak nemzetgazdasági, hanem egyéb s különösen hivatás-etikai szempontból is igen jelentős feladatot és célt, hogy felvilágosító tevékenységével az ismételt pályaválasztásoknak, illetve pályaváltcztatásoknak éppen az akadémiai fokozatú életpályáknál sok időt és pénzt és gyakran súlyos lelki rázkódtatásokat is okozó számát egyre kisebbre redukálja, igen jól betöltheti és betölti. Ezt a feltevést egyébként s egyáltalán az intézmény pályaválasztási tanácsadó tevékenységének nagy értékét igen előnyösen látszik igazolni az a más szempontból is csak kiemelhető tény, hogy a szász közoktatásügyi minisztérium, a főiskolákra készülő ifjúság pályaválasztási tájékoztatásának tárgyilagosságát biztosítandó, a középiskolák igazgatóit és tanárait az ifjúság pályaválasztásának befolyásolására irányuló bármely oly adatnak vagy iratnak hivatalos terjesztésétől, mely a lipcei pályaválasztási tanácsadó-intézmény részéről előzetesen átvizsgálva és approbálva nem lett, rendeletileg eltiltotta.

A főiskolai tanulmányi és pályaválasztási tájékoztatás lipcei intézményéről szólva, külön pontban érdemel említést az a nemcsak tudományos hivatástani, hanem gyakorlati szempontból is kiváló értékű szakmunka, melyet az intézmény vezetősége, a szász munkaügyi hivatal megbízásából, a főiskolai végzettséget feltételező összes életpályák pályaképeinek szakszerű összeállításával, rendszerezésével és sajtó alá rendezésével végzett. Ez a közben már könyvpiacra került s 616 lapon 90 életpálya kimerítő leírását tartalmazó hatalmas munka* az akadémiai fokozatú életpályák összes lényeges kérdéseire nézve oly forrásmű, mely nemcsak a németországi közép- és felsőiskolai ifjúságnak, hanem, avatott kezekben, más modern államok magasabb képzettségű ifjúságának pályaválasztási problémái terén is igen hasznos tanácsadóul szolgálhat. Ugyancsak igen értékes s ma már hat kiadást is megért publikációja az intézménynek az „Academicus“ című főiskolai tanulmányi tájékoztató és pályamutató, melyhez hasonlóknak kidolgozása és megjelentetése nálunk is igen kívánatos lenne.

2. A főiskolai ifjúság tanulmányi és pályaválasztási érdekeinek másik jelentős intézménye Németországban a *berlini Akademisches Auskunftsamt*.

E tájékoztatóhivatal szervezete is mintaszerű a maga céljaira, e célok sorában azonban az akadémiai fokozatú pályákra igyekvő ifjúság pályaválasztási tájékoztatása inkább csak másodlagos feladat.

A berlini intézet elsősorban a főiskolákra készülő ifjúság tanulmányi informálásával foglalkozik. E végből nagy alapos-

* Handbuch der Berufe. Teil II. Akademische Berufe. Magdeburg, 1927. 8°, I., 616 l. Selbstverlag des Landesarbeitsamtes Sachsen-Anhalt.

sággal és pontossággal tartja nyilván a bel- és külföldi felsőbb tanintézetek szervezetében, tan- és vizsgarendjeiben s az egyes főiskolai székhelyeknek a tanulmányokkal kapcsolatos helyi viszonyaiban beálló változásokat, sőt az e tárgyakra vonatkozó anyagot, a német főiskolákra nézve, egy, a saját kiadásában megjelent Főiskolai Tájékoztató-ban, igen célszerűen fel is dolgozta. Szép könyvtára van főiskolai tanulmányi és pályaválasztási kérdésekre s egy kisebb terjedelmű pályaválasztási tanácsadó művet maga is bocsátott ki. Konkrét esetekben pályaválasztási tájékoztatással is foglalkozik ugyan, de a porosz középiskolákkal s e középiskolák ifjúságával úgy, mint ezt a már ismertetett lipesei intézmény teszi, nem áll összeköttetésben s inkább a pályaválasztás kérdésében azt az általános felvilágosító és irányító munkát, melyet a lipesei intézmény kifejt, a berlini intézmény nem végzi. Megtekintése mégis mindenkinek, kit a főiskolai ifjúság pályaválasztási és tanulmányi tájékoztatásának problémái akár tudományos, akár gyakorlati célokból érdekelnek, csak tanulságos lehet, mert ügyforgalma igen nagy s így az érdeklődők, az intézmény által lebonyolított ügyek sorában, számos oly érdekes esetet találhatnak, melynek ismerete a főiskolai tanulmányi és pályaválasztási tájékoztatásnak intézményes szervezése terén nagy haszonnal értékesíthető.

A lekötelező előzékenységgel bemutatott intézményt egyébiránt, Remme professzor vezetése alatt, a porosz közoktatásügyi minisztérium tartja fenn s jelentőségét minden másnál jobban illusztrálhatja az a tény, hogy az intézmény, az évenként mintegy 6—7000-re rúgó telefonválaszokat nem is számítva, a múlt esztendőben a feleknek 13.500 esetben adott szóbeli s 3025 esetben írásbeli felvilágosítást. Az intézmény munkakörének el látása ezidőszert 8 helyiséget és 7 alkalmazottat igényel.

Berlin különben, a maga főiskolai tanulmányi tájékoztató intézményén kívül, más vonatkozásban is sok tanulságosat nyújt a főiskolai pedagógia németországi állásáról. Aki a pedagógiának ez ága iránt érdeklődik s a göttingai egyetemen a főiskolai pedagógia művelésére „Hochschulkunde“ megjelöléssel beállított egyetemi előadásokat és az „Institut für Hochschulkunde“ elnevezéssel ugyanott létesített tudományos intézetet fel nem keresheti, a berlini egyetem s a berlini főiskolai tájékoztató-hivatal olvasótermeiben felfektetett anyagból is igen alapos és igen előnyös képet szerezhet magának arról, hogy az ú. n. Hochschulpädagogik, mint egyrészt a főiskolák tanulmányi rendjére, másrészt a főiskolákon művelt tanszakok főiskolai tanításának és tanulásának módszereire kiterjeszkedő disciplina mily irígylésreméltóan kifejlesztett és fellendült irányává lett a német pedagógiai tudománynak.

3. A főiskolai ifjúság tanulmányi és pályaválasztási informálásával foglalkozó lipesei és berlini intézmények mellett kiválóan tölti be feladatait az *Akademisches Berufsamt an der Universität Tübingen* is.

Ez a dr. Breitingger által pár évvel ezelőtt beállított s nagy hozzáértéssel jelenleg is általa vezetett intézmény, munkakörében és felszerelésében a lipeseihez sokban hasonlítva, különösen organizatórikus tekintetben nyújt sajátosat és megfontolandót. A tübingai akadémiai pályaválasztási tájékoztatóhivatal ugyanis az érdekkörébe tartozó württembergi középiskolai ifjúság pályaválasztási kérdéseinek megoldásába az egyes középiskolákat, illetőleg a középiskoláknál részéről megbízott tanárokat sokkal érdemlegesebb mértékben vonja be, mint ahogy ezt a lipesei, vagy éppen a berlini hasonló intézmény cselekszi.

A berlini tájékoztató hivatal a középiskolákkal egyáltalán nem tart fenn érintkezést, a lipesei pedig jórészt csak annyiban, hogy azokat a maga céljaira szolgáló adatok összegyűjtésére veszi igénybe. Ezzel szemben a tübingai intézmény, a pályaválasztási tanácsadás hivatástani előkészítő és elvi részét tekintve tulajdonképeni feladatának, magát a pályaválasztási konkrét tanácsadást lehetőleg az egyes középiskoláknál részéről megbízott tanerők munkakörébe utalja. Míg tehát a másik két intézmény centralizál, mert a pályaválasztási tájékoztatás hivatástani előkészítő és alapvető munkáján kívül a konkrét esetekben való tanácsadást is magához vonni igyekszik, addig a tübingai intézet a pályaválasztási tájékoztatás munkakörét lehetőleg decentralizálja s belőle csak a legfőbb irányítást és a konkrét tanácsosztás munkájába bevont középiskolai tanerők elvi instruálását tartja fenn magának. E decentralizációban az intézmény a pályaválasztási tanácsadásnak egyébként kétségtelenül szükséges együnettőségét azzal igyekszik valósítani, hogy a pályaválasztási konkrét tanácsosztással részéről megbízott középiskolai tanerőknek egységes és rendszeres instrukciókat ad s ez instrukciók mindenkori időszerűségének biztosítására, evégből szerkesztett sajátos folyóirata útján, a munkájában közreműködő középiskolai tanerőkkel állandó összeköttetésben él.

Ha a munkamegosztásnak azt a módját, melyet a tübingai intézmény alkalmaz, talán nem is annyira valamely elvi megfontolás, mint inkább az a kényszerűség váltotta ki, hogy az intézmény az államtól bár a legteljesebb erkölcsi, de annál kevesebb anyagi támogatásban részesülvén, a pályaválasztási tanácsadás centralizálhatásához szükséges nagyobbszámú hivatali személyzetet anyagi erők hiányában alkalmazni nem képes, eljárása mégis elvi szempontból sem látszik elhibázottnak. Kétségtelen ugyanis, hogy az iskola, illetőleg a tanár és a tanító az ifjúság lelki tulajdonságainak és hajlamainak megfigyelése

s kiismerése terén oly faktorok, hogy a pályaválasztási helyes tanácsadás szempontjából jelentős e szerepüknel fogva a pályaválasztási konkrét tanácsadás munkájában nemcsak igen célszerűen vonhatók be, de be is vonandók. Emellett annak a sokféle és terjedelmes anyagnak és adatnak összegyűjtése és feldolgozása, melyre a pályaválasztási tanácsadás minden lényeges szempontot felölelő tárgyilagosságának biztosításához szükség van, éppen az akadémiai fokozatot igénylő pályáknál oly óriási munkaterhet hárít a pályaválasztási tanácsadás valamely centrális intézményére, hogy ennek az intézménynek még a pályaválasztási informálás konkrét eseteit is magára vállalnia, az ügy sérülme nélkül, vagy csak az érdekeltek igen kicsiny, vagy csak az intézmény szakképzett személyzetének igen felfokozott létszáma mellett lehetséges. A tübingai főiskolai tanulmányi és pályaválasztási tanácsadóközpont ügyforgalmának az az adata, hogy bár jelzett intézmény a konkrét esetekben való tanácsadást lehetőleg csak Württemberg szülőtteire korlátozza s ezekre nézve is lehetőleg a középiskoláknál beállított tanár megbízottak munkakörébe utalja, az 1924/25. tanévben mégis 339 esetben volt kénytelen közvetlenül is foglalkozni pályaválasztási konkrét tanácsadással, egymaga is eléggé igazolhatja, hogy az oly decentralizáció, mely a pályaválasztási tanácsadóeljárás alapelveinek egyöntetűségét még nem érinti és nem veszélyezteti, a pályaválasztási tájékoztatás szervezése terén nemcsak nem egészségtelen, hanem egyenesen kívánatos.

A tanulságok, melyeket az előzőkben ismertetett intézmények nyújthatnak és nyújtanak, túlmennek az érdekességnek merőben egyéni és szubjektív határain s azok részéről, kik a magyar ifjúság sorsát szívükön viselik, bizonyára azt az objektív óhajtást is magukban hordják, hogy az a sok szép és hasznos, amit a külföld a főiskolai ifjúság szellemi érdekeinek gondozására s az ifjúság jövő elhelyezkedésének megkönnyítésére intézményesen alkotott, a magyar ifjúság számára se maradjon elérhetetlen.

(Szeged.)

SZANDTNER PÁL.